120793

Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

7 ИЮЛЬ, ЧОРШАНБА № 130 (625). 1993 йил.

Сотувда эркин нархда.

ҚУТЛУҒ БАЙРАМ ТАРАДДУДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ИККИ ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

6 июль куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги кунининг икки йиллигини тантанали нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилий комитетининг мажлиси бўлди. Уни республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, ташкилий комитет раиси И. Жўрабеков бошқарди.

Мажлисда байрамга тайёргарлик ва ўтказиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди, ташкилий комитет аъзоларининг вазифалари белгилаб олинди. Республика пойтахтида ўрнатилажак Амир Темур ва Мирзо Улуғбек ҳайкаллари лойиҳалари юзасидан фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков, Ўзбекистон маданият ишлари вазири Э. Ҳайитбоев, республика Вазирлар Маҳкамаси бўлим мудири Ю. Шодиметов, Тошкент шаҳар ҳокими муовини Ш. Жалилов, ҳайкалтарошлар Я. Шапиро, А. Раҳматуллаев, режиссёр Р. Ҳамидов ана шу масалалар юзасидан ахборот берди.

Мажлисда тегишли вазирлик ва идораларга Мустақиллик майдонида ўтказиладиган байрам тадбирларининг мукаммал дастурини ўн кун ичида ишлаб чиқиб, ташкилий комитет тасдиғига тақдим этиш топширилди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. Бугров, республика Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев, Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси У. Азимов қатнашди.

СУРАТЛАРДА: мажлис пайти.

Р. ШАГАЕВ олган сурат.

(ЎзА).

КЕНГАШ ИШ БОШЛАДИ

Онадўлу агентлигининг хабар беришича, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркиянинг Истанбул шаҳрига келди. Бу ерда 6 июль куни Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти (ИҲТ)нинг олий даражадаги кенгаши иш бошлади.

Кенгаш очилишида сўзга чиққан Туркия Президенти Сулаймон Демирэл бу халқаро ташкилотга аъзо бўлган мамлакатлар ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни ҳар томонлама кенгайтириш ва ўзаро ёрдам шу куннинг бош масаласи эканлигини таъкидлаб ўтди. Шунингдек, у Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига кейинги пайтда аъзо бўлган мамлакатларни табриклаб, янги давлатлар — Ўзбекистон, Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистоннинг ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланишига асосий эътиборни қаратиш зарурлигини айтди.

Истанбул учрашуви кун тартибида ИҲТга аъзо бўлган давлатлар иқтисодиётига сармоя сарфлашни кўпайтириш, барча турдаги алоқалар ва йўллардан, шу жумладан темир йўл ва ҳаво транспортидан кенг фойдаланиш, савдо-сотиқда бир-бирлари учун қулай шароитлар яратиш, сармоялар ва ишчи кучининг эркин ҳаракатини таъминлаш каби масалалар бор.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР * ЯНГИЛИКЛАР

ҒАРБ БИЛАН ТЕХНИК ҲАМКОРЛИК

ЎЗБЕК-НЕМИС корчалонлари ва топармонларининг Тошкентдаги учрашувлари уч кун давом этди.

ЎЗБЕКИСТОН ва Германия корчалонлари доиралари вакиллари ва ишбилармонлари мутахассислари бизнинг жумҳуриятимиз шароитида майда ва ўрта топармонликни ривожлантириш омиллари хусусида бахс юритдилар. Ғарбий Европа мамлакатларининг бу борадаги тажрибаларини ўртоқлашдилар. Бу тажрибани Ўзбекистон шароитида муваффақиятли қўлланиш йўллари белгиланди.

ФЕРМАЛАР ХУСУСИЙЛАШТИРИЛДИ

БУХОРО вилоятида жами 31 та сут-товар фермасини хусусийлаштириш мўлжалланди.

ШУЛАРДАН «Денов», «Зарафшон», «Ўзбекистон», «Халқобод» жамоа хўжаликлари вилоятда биринчилар қатори хусусийлаштирилди. Шуниси диққатга сазоворки, асосан кам рентабелли хўжаликлар, яъни бир сигирдан 2000 литрдан кам сут соғиб олинаётган фермалар жамоа хўжалиги тасарруфидан чиқарилмоқда. Чунки, бундай хўжаликда чорвадорларнинг ўз меҳнатлари пировард натижасидан манфаатдорлиги йўқ. Энди эса улар ферманинг эгасига айланадилар.

ТЕРИМ МАШИНАСИ ТАКОМИЛЛАШСА АЖАБМАС

ПАХТА йиғим-терим жараёнларини енгиллаштириш масалаларида терим агрегатларини такомиллаштириш муаммоси муҳим ўрин тутади.

БИР НЕЧА йилдан бери долзарб бўлиб келаётган бу муаммога кейинги пайтларда эътибор кучайди. Мақсад, пахта ҳосилини тез ва тоза терадиган механизация воситаларини, ғўзани шунга мослаб ўстириш агротехникасини яратиш, тўкилган пахтани йиғиштириб олиб, майдонларни тозалашни механизациялашдир.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий тадқиқот институтида очилган илмий-техникавий анжуман шу масалаларни атрофлича муҳокама этди.

БИЛИМ ЮРТИ БУТУН ВОДИЙГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

НАМАНГАНДА очиладиган ўрта маълумотли тиббиёт ходимлари билим юртида йилига 1500 ҳамшира малака оширади.

ВИЛОЯТ ҳокимлиги махсус бино ажратди. Ҳамшираларга дарс берадиган ўқитувчиларни танлашда уларнинг малака ва маҳоратларига эътибор берилди.

Билим юрти Наманганда бўлса-да, унга бутун Фарғона водийси вилоятларидан ҳамширалар малака оширишга келишади.

АНДИЖОНДА ЯНА БИР ЛИЦЕЙ

ЎҒИЛ БОЛАЛАР таҳсил оладиган янги лицей шу йил сентябрдан иш бошлайди.

ЛИЦЕЙ янги ўқув йилигача 120 болани қабул қилади. Ўқувчиларга дастурдаги асосий дарслардан ташқари рус ва инглиз тиллари чуқур ўргатилади.

«ШУКРОНА» ДАСТАСИНИНГ ДАСТУРИ РАНГ-БАРАНГ

БОҒИШАМОЛ туманида «Шукрона» ашула ва рақс дастаси ташкил этилди.

ЎЗБЕКИСТОНДА хизмат кўрсатган маданият ходими Равшан Ҳамроқулов дастанинг бадиий раҳбари бўлишидан ташқари, концертларда мумтоз қўшиқлари билан ҳам фаол қатнашади. Қизиқчиларнинг 1991 йилги кўрик-танлови ғолиби Худойберди Зиёдов ва истеъдодли хонанда Фарҳод Ҳалимовларнинг чиқишлари томошабинларга айниқса манзур бўлмоқда.

АҲОЛИНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ— КАСАБА УЮШМАЛАРИНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ

Шоҳимардонда Ўзбекистон, Қирғизистон ва Тожикистон Республикаси олти вилояти касаба уюшмалари вакилларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашув иштирокчилари касаба уюшмаларининг бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш борасидаги тадбир ва тажрибалари ҳақида фикр юритди.

— Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамаси, Ижтимоий таъминот, Меҳнат вазирликлари ҳамда касаба уюшмалари вакиллари иштирокида аҳолини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишни кучайтириш масалаларига бағишлаб ўтказилган кенгашда белгилаб берган йўл-йўриқлари, кўрсатмалари ва маслаҳатлари учрашувимиз аҳамиятини ошириб юборди, — деди Фарғона вилоят касаба уюшмалари кенгаши раиси Аҳад Мансуров.

— Президент Ислом Каримовнинг аҳолини ижтимоий ҳимоялаш масалаларига доимий эътибор бераётгани биз, қирғизистонликлар учун ҳам эътиборга лойиқдир, — деди Жалолобод вилоят касаба уюшмаси кенгаши раиси Э. Ормонов. — Ҳақиқатдан ҳам ўзбекистонликлардан кўп нарсани ўрганса бўлади. Айниқса, мамлакатингиз раҳбариятининг бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш юзасидан юритаётган сиёсатини биз ҳам маъқуллаймиз.

— Ислом Каримов айтганидек, меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш давлатнинг, айниқса касаба уюшмаларининг асосий вазифасидир, фуқароларга ҳар томонлама ғамхўрлик қилган давлатгина одамлар меҳрини қозонади, — деди Ленинобод вилоят касаба уюшмалари кенгаши раиси С. Зокиров.

Учрашувда касаба уюшмаларининг вазифаси битта: у ҳам бўлса — меҳнаткашлар манфаати ва ҳуқуқларини муҳофаза этишдан иборатдир, — деган фикрга келинди.

Учрашув қатнашчилари Ўзбекистон, Тожикистон ва Қирғизистон касаба уюшмалари ходимларига мурожаатнома қабул қилиб, халқнинг ижтимоий, иқтисодий ва ҳуқуқий муҳофазасини таъминлашда куч-қудратни аямасликка, тотувлик, иноқлик, ўзаро ҳурмат-эътиборни янада мустаҳкамлашга, юрт фаровонлигини оширишга ҳисса қўшишга даъват этдилар.

Фарғона вилояти.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯВИЙ НАЗОРАТ ҚЎМИТАСИДА

Олий Кенгашнинг 1993 йил 7 майда қабул қилган «Конституциявий суднинг вазифаларини вақтинча Ўзбекистон Республикаси Конституциявий назорат қўмитаси таркиби зиммасига юклаш тўғрисида»ги Қарорига мувофиқ Конституциявий назорат қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 108 ва 109-моддаларига, Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди тўғрисидаги Қонуннинг 19-моддасига амал қилиб, шу йил 29—30 июнь куни ўз мажлисида «Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат тўғрисидаги қонунлари Кодекси 41-моддаси 1^1-бандида қайд этилган нормалар Конституцияга қай даражада мувофиқлиги ҳақида»ги масалани кўриб чиқди. Ушбу масала қўмита аъзолари М. Мирҳамидов, М. Раҳмонқулов, Н. К. Скрипников ва С. А. Ҳакимова томонидан киритилган бўлиб, Конституциявий суд раиси вазифасини бажарувчи Ш. З. Ўразаев, Конституциявий суд раисининг ўринбосари вазифасини бажарувчи Р. Қ. Қаюмов, Конституциявий суд котиби вазифасини бажарувчи С. А. Ҳакимова, Конституциявий суд аъзолари вазифасини бажарувчилар: Т. Изимбетов, М. Мирҳамидов, О. Ҳ. Олимжонов, Б. И. Пинхасов, Н. К. Скрипников, Т. Тожиев ва М. Т. Тешабоевдан иборат таркибда қараб чиқилди.

Меҳнат тўғрисидаги қонунлар Кодекси 41-моддаси 1^1-бандида ходим пенсия ёшига етиб, қарилик пенсиясини тўлиқ олиш ҳуқуқига эга бўлган тақдирда пенсия ёшига етганлик маъмуриятнинг ташаббуси билан уни ишдан бўшатиш учун умумий асос сифатида белгиланган.

Ўзбекистон Республикасининг Конституциясида «Давлат ўз фаолиятини инсон ва жамият фаровонлигини кўзлаб, ижтимоий адолат ва қонунийлик принциплари асосида» амалга ошириши (14-модда), «Ҳар бир шахс меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шароитларида ишлаш, қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эга» эканлиги (37-модда) белгиланган.

Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат тўғрисидаги қонунлари Кодекси 41-моддаси 1^1-бандида меҳнат шартномасини бекор қилиш учун белгилаб қўйилган асос юқорида уқтириб ўтилган Конституция қоидаларига мос келмайди ва инсон ҳуқуқларига доир бир қатор халқаро ҳуқуқий ҳужжатларга зиддир. Чунончи, 1948 йилда қабул қилинган Инсон ҳуқуқлари умумий декларациясининг тегишли моддаларида барчанинг қонун олдида тенглиги, ҳеч қандай фарқлашсиз тенг равишда қонун ҳимоясига эга бўлиш ҳуқуқи эълон қилинган, шунингдек «Ҳар бир инсон меҳнат қилиш, эркин иш танлаш адолатли ва мақбул иш шароитларда меҳнат қилиш ҳамда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эга» эканлиги назарда тутилади.

1966 йилда қабул қилинган «Иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқлар тўғрисидаги халқаро битим»нинг 2-моддаси 2-бандида давлат зиммасига ҳуқуқларни ҳеч бир камситишсиз амалга оширишнинг кафолатларини таъминлаш вазифаси юклатилган.

Халқаро меҳнат ташкилотининг бош конференцияси томонидан 1958 йил 25 июнда қабул қилинган «Меҳнат ва иш билан таъминланиш соҳасидаги камситишларга доир конвенция»га мувофиқ «муайян ишнинг ўзига хос талабларига асосланган ҳар қандай фарқлаш, истисно ёки афзаллик бериш» камситиш ҳисобланмайди. Бу ўринда ходимнинг ихтисос малакасига қўйиладиган талаблар ҳақида гап бормоқда. Меҳнат қонунлари Кодекси 41-моддаси 1^1 банди бу ҳолни назарда тутмайди. Халқаро ҳуқуқий ҳужжатларда меҳнат шартномаларини амалдан тўхтатишда бажарилаётган ишнинг тури ва ўзига хос жиҳатларига асосланмаган ҳолда одамнинг ёши мезон қилиб олинишига йўл қўйилмаслиги эътироф этилган. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат тўғрисидаги қонунлари Кодекси 41-моддаси 1^1 банди пенсияга ихтиёрий равишда чиқиш ҳуқуқини ҳам бузади, мажбурий равишда пенсияга чиқаришни қоидалаштириб қўяди. Бу эса «Фуқароларни пенсия билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонунга зиддир. Пенсия ёшига етиши муносабати билан ишдан бўшатилган ходим нафақат кўплаб кафолатлар ва товонлардан, балки ишдан бўшатилганлиги ҳолатини судда моҳиятан текширтириш ҳуқуқидан ҳам маҳрум бўлади. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат тўғрисидаги қонунлари Кодекси 41-моддаси 1^1-банди қоидаси «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонуннинг 5-моддасига ҳам зиддир. Бу Қонунда «меҳнат қилиш ва ишни эркин танлаш ҳуқуқини амалга оширишда барча одамларга жинси, динга муносабати, ёши, сиёсий эътиқодидан қатъи назар, тенг имкониятлар» таъминланиши назарда тутилган.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг қоидаларига, хусусан 13, 14, 18, 19 ва 37-моддалари қоидаларига, инсон ҳуқуқларига доир халқаро ҳуқуқий ҳужжатларга (Инсон ҳуқуқлари умумий декларациясининг 7 ва 23-моддаларига, 1966 йилда қабул қилинган «Иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқлар тўғрисидаги халқаро битим»нинг 2-моддаси 2-бандига, 1958 йил 25 июнда қабул қилинган Меҳнат ва иш билан таъминланиш соҳасидаги камситишларга доир конвенция»га) амал қилиб, Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди вазифаларини бажарувчи Ўзбекистон Республикаси Конституциявий назорат қўмитаси қуйидаги хулосага келди:

1. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат тўғрисидаги қонунлари Кодекси 41-моддаси 1^1-бандида ходим пенсия ёшига етиб, қарилик пенсиясини тўлиқ олиш ҳуқуқига эга бўлган тақдирда пенсия ёшига етганлик маъмуриятнинг ташаббуси билан уни ишдан бўшатиш учун умумий асос сифатида белгилангани Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мос келмайди ва халқаро ҳуқуқий ҳужжатларда мустаҳкамлаб қўйилган инсон ҳуқуқларига зиддир, деб эътироф этилсин.

2. Конституциявий суд тўғрисидаги Қонуннинг 25-моддасига мувофиқ Меҳнат тўғрисидаги қонунлар Кодексининг 41-моддаси 1^1-банди ушбу Хулоса эълон қилинган вақтдан бошлаб ўз кучини йўқотди.

Шу муносабат билан Меҳнат тўғрисидаги қонунлар кодексининг 22^1-моддасида, 41-моддаси 8-бандининг учинчи қисмида мустаҳкамланган нормалар ўз кучини йўқотади, 49-модданинг биринчи қисмидаги «1^1» рақамлар тушириб қолдирилади.

3. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат тўғрисидаги қонунлари Кодекси 41-моддаси 1^1 бандига асосланиб чиқарилган республика давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларининг меъёрий ҳужжатлари ҳам ушбу хулоса эълон қилинган кундан бошлаб ўз кучини йўқотади.

Масалани муҳокама қилишда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Э. Ҳ. Халилов, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгашининг раиси Б. А. Алламуродов, Республика Бош прокурори Б. М. Мустафоев, Олий суд раисининг ўринбосари Б. А. Эшонов қатнашди.

Мажлисда Олий Кенгаш Раисининг ўринбосари Б. И. Бугров, Олий суд раиси У. Қ. Мингбоев, Олий хўжалик судининг раиси Р. А. Хачатуров, адлия вазири А. Мардиев иштирок этди.

Истиқлолимиз келажаги— авлодлар қўлида

ПОЙТАХТДАГИ «БОҒИ ЭРАМ» ИСТИРОҲАТ БОҒИДА АНА ШУ МАВЗУГА БАҒИШЛАНГАН КАТТА ТАДБИР ЎТКАЗИЛДИ.

Ҳар томонлама етук давлат қуриш жараёни бир-икки йиллик ҳодиса эмас. У жамиятдан ҳамда унинг фуқароларидан катта куч, билим ва ақл талаб қилади. Гарчи у анча оғир ва машаққатли йўл бўлмасин, бугун унинг илк тамал тошлари қўйилаяпти. Бу йўлда неча минглаб кишилар жонларини фидо қилмаган дейсиз! Улар орзу қилган ва кўрмай ўтган ёруғ кунларни кўриш бизга насиб қилди. Зеро улар биз кўрмасак ҳам авлодларимиз албатта кўради, деб умид қилишган эди. Айтганларидай бўлди. Ота-она фарзанди учун ҳеч нарсасини аямагани каби, аждодларимиз ҳам биз учун жонларини қурбон қилишгача боришди. Биз-чи! Биз авлодларимизга нима ҳадя қиламиз ва қандай ғамхўрликлар кўрсатаяпмиз!

Яқинда Тошкент шаҳридаги «Боғи Эрам» истироҳат боғида Республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси, Республика хотин-қизлар комитети, Тошкент шаҳар ҳокимлиги, Улуғбек райони ҳамда Ўзбекистон телерадиокомпанияси ташаббуси билан «Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилишининг Ўзбекистон тараққиёти йўлидаги ўрни ва уни амалга татбиқ этиш масаласига бағишланган катта тадбир ўтказилди. Унда Тошкент шаҳридаги кўп болали онахонлар, аҳлоқи ва саришталиги билан маҳалла оғзига тушган келинлар, кўпни кўрган отахону онахонлар, шифокорлар, қалам аҳли ва санъаткорлар иштирок этишди.

Тадбирни Республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Шукур Темиров очди. «Бола асосан оила бағрида шаклланеди. Оила қанчалик тотув ва мустаҳкам бўлса, фарзанд ҳам шунчалик ақлли, тадбиркор ва илмли бўлади. Президентимиз «Соғлом авлод учун» орденини дастлаб, ана шу мақсадда таъсис этди. Биз бугун бу ерга тотувлиги, обрў-эътибори билан ўз маҳалласида ном қозонган келин, қайнона ва қайноталарни таклиф қилдик. Уларнинг фикрларини эшитган ва амал қилган ёш келин-куёвлар ҳеч қачон тўғри йўлдан тоймайди», — деди у.

— Соғлом авлод — миллатнинг, давлатнинг тиргаги, таянчи, — деди республика хотин-қизлар комитети раиси, Ўзбекистон халқ депутати, таниқли шоира Ҳалима Худойбердиева. — Болани нозик гулга қиёс қилиш мумкин. Уни оналар қанчалик авайласалар, қанчалик парвариш қилсалар, у эртага шунчалик доно, фидоий ва қўрқмас бўлиб вояга етишади. Авлодларимиз руҳини бизнинг ва биздан олдинги авлодни майиб қилаёзган мутелик ва қўрқувдан бутунл озод қилишимиз керак. Токи улар ватан, миллат учун ҳеч нарсаларини аямасинлар.

Бола руҳан соғлом бўлиши керак. Унинг танаси касал бўлса, дори-дармон билан тузатиш мумкиндир. Лекин руҳидаги нуқсонликни тузатиш учун жуда кўп вақт керак бўлади.

Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиева, Республика диагностика маркази раҳбари Дилфуза Ғуломова, халқ артисти Зокир Муҳаммаджонов, маҳалла қўмитаси раислари, шифокорлар, пиру бадавлат отахону онахонлар, оила, соғлом авлодни вояга етказишда унинг ўрни ҳамда ўзлари кўрган-билган ва ўқиган ибратли воқеаларни йиғилганларга гапириб беришди.

Тадбир иштирокчилари шарафига ажойиб дастурхон ёзилди, ош тортилди. Санъаткорлар даврага алоҳида файз киритишди.

Исмат ХУДОЁРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Мададталаб мактублар*

ОДАМ БЎЗЧИНИНГ МОКИСИ ЭМАС-КУ

Пойтахтимизнинг Акмал Икромов район Боғистон ва «Қурилиш» кўчаларида истиқомат қилувчи бир гуруҳ фуқаролар муҳарририятимизга мурожаат қилгунга қадар жуда кўп идораларга кириб чиқишган, шикоятлар йўллашган. Лекин масала ҳамон муаллақлигича қолмоқда.

Хўш, уларнинг шикоятлари қайси масалада дерсиз? Мазкур маҳалла аҳлидан Қобил Одилов арзчиларнинг эътирозини қуйидагича изоҳлайди.

«Бизнинг Боғистон ва «Қурилиш» кўчаларида уй-жой тақсимоти бўлган пайтда адолатсизликларга йўл қўйилган, тақсимот нохолис амалга оширилган...» ва ҳоказо.

Қ. Одиловнинг ёзишича, казо-казолар кўпроқ, оддий деҳқонлар эса кам миқдорда томорқа жой олишган. Масалани чуқурлаштириб ўтирмай шикоятчилар елиб-югуриб қўлга киритган иккита ҳужжатга эътиборингизни қаратмоқчиман.

«...Боғистон кўчаси Чўлпонота маҳалласидаги ер участкаларининг тақсимотида ноқонуний ишлар бўлмаган. Яъни сиз кўрсатганингиздек ер сотиш, сотиб олиш, бировга ҳадя қилиш, қариндош-уруғларга бериш ҳоллари бўлмаган.

М. Н. ҲАМИДОВ,
Акмал Икромов район прокурори, адлия кичик маслаҳатчиси.
(06.07.92 й.)».

Мазкур жавобдан қониқмаган арзчилар шаҳар прокуратурасига мурожаат қилишади. Ва қуйидаги жавобни оладилар.

«Аризангизда кўрсатилган важлар ўз исботини топганлиги сабабли шаҳар прокуратураси томонидан Тошкент шаҳар ҳокими номига таклифнома киритилди.

М. Х. ЭГАМВЕРДИЕВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси умумий назорат бўлими бошлиғи.
(14.12.92 й.)».

Мана ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларидан иккитасининг икки хил жавоби. Лекин шаҳар ҳокимлиги масалага ҳанузгача ойдинлик киритган эмас. Бу орада шикоятчилар Президент номига, шаҳар ҳокимига такрор ва такрор мурожаат қилиб келишаяпти. (Бизга йўлланган шикоят ҳам худди шундай арзномалардан бири). Биз масалани ҳал қилишидан умидвор бўлиб Қ. Одилов ёзган шикоят хатини шаҳар ҳокимлигига жўнатган эдик. Ва улардан қуйидаги «силлиқ» жавобни олдик.

«Фуқаро Қ. Одиловнинг шу масала юзасидан (уй-жой тақсимоти — Т. Д.) бир неча марта ёзган аризаси Тошкент шаҳар ва Акмал Икромов район ҳокимиятлари ҳамда ҳуқуқни ҳимоя қилиш ташкилотлари томонидан қайта-қайта кўриб чиқилган.

1993 йил 14 февралда бўлиб ўтган Чўлпонота маҳалласининг ҳисобот йиғилишида Қ. Одилов ва у қўйган масалани қўллаб-қувватловчилар талабига биноан маҳалла аҳлидан етти кишилик текширув гуруҳи тузилди. Ҳозирги кунда шу гуруҳ ўз ишини якунлаш арафасида. Қ. Одиловнинг ўзи ҳам шу гуруҳга аъзо бўлганлиги учун у қўйган масалалар қандай ҳал қилингани маҳалла аҳли иштирокида бўладиган мажлисда маълум қилиниши арзчига ёзма равишда билдирилди.

Б. К. АЛИЕВ,
Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари.
(12.04.93)».

Агар маҳалла аҳлидан тузилган комиссия 14 февралдан буён қатъий бир хулосага келганда эди, Қ. Одилов ва унинг маҳалладошлари яна қайта ва қайта бизга ёки Президент номига шикоятлар ёзиб юришмаган бўларди.

Биз арзчилар юз фоиз ҳақ деган фикрдан йироқмиз, фақат мутлақ ҳақиқат тарафдоримиз, холос. Токи оққорани Тошкент шаҳар ҳокимлигидаги мутасаддилар холисанилло, адолат юзасидан ажратиб беришмас экан, арзчиларнинг турли идораларга елиб-югуриши тугамайди, назаримизда.

Шикоятчилар ноҳақ бўлса, асослаб берилиши лозим. Уларнинг талаби ўринли бўлса, буни ҳам ижобий ҳал қилмоқ керак. Хуллас, Чўлпонота маҳалласидаги уй-жой тақсимоти бўйича баҳс-мунозаралар қачон якун топар экан? Буёғи бизга қоронғу. Умид қиламизки, шаҳар ҳокимлиги бу гал масалани узил-кесил ҳал қилади.

Тоҳир ДОЛИ ўғли,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Тиббиётимиз жонкуярлари*

Дунёни кўраяпман...

— СИЗ суратга олган бу аёл камтарину камсуқумлиги учун ҳали оғизга тушмаган. У Масковда Федоров клиникасида операция қилишолмай, қайтариб юборилган беморларнинг кўр кўзини очган зўр дўхтир! — тўртинчи палатада ётган Жўравой ота Жалолов ҳаяжон ила ҳикоя қилади. — Анави ётган шеригимнинг ёши саксонда, уни кеча операция қилди, ўн йилдан бери кўрмас экан. Операциядан чиққач «эртага кўрасан» дедим, ишонмади. Бугун эрталаб «кўряпман» деди титраб-қақшаб. Ўзини тутолмайди бечора. Менинг ёшим етмишда, бир кўзим кўрмай қолганига тўрт йил бўлганди, яқинда иккинчисиям «отказ» қилди. Келган куним палатада Худойберган деган янгийўллик тракторчи йигит ётган экан. Тилла йигит бечора, уч кунгача кечалари мени етаклаб, ташқарига олиб чиқиб келарди. Сира малол келмади-я! «Амаки, бугун операцияга кираман, битта дуо қилинг», деди. Қиблага қараб дуо қилдим. Мавзурахон униям кўзини очворди, барака топгур! Менинг кўзимни атиги ўн беш минут операция қилди, кечқурун ўтириб телевизор кўрдим. Вой болаларингни роҳатини кўргур-ей! Ўзимизда шунақа дўхтирлар бор экан-ку, одамлар юз минглаб сарф қилиб Масковга боради, кўзини қаратгани. Олдингдан оққан сувни қадри йўқ, деб шуни айтадиларда. Манави ётган йигитнинг оти Юсупов Абдухалил, бир кўзини янги кўзга алмаштириб қўйди, Москвода «операция қилиб бўлмайди» деб қайтариб юборишган экан...

Жўравой отанинг гапларига боятдан бери ишониб ўтиргандим, энди буёғини лоф қилиб юбордилар-ов, деган хаёлда опанинг ҳузурига кирдим. Ҳол-аҳвол сўрашгач, беморларнинг миннатдорчилигини етказдим. Тиббиётдан бехабарлигимни, «янги кўз» ҳақидаги гапга ишонмаганимни қўшиб қўйдим.

— Ишонмай тўғри қилибсиз, — деди Мавзура (беморлар уни Манзура дейишади) Бекова жилмайиб. — Янги кўз дейишгани — янги гавҳар. Уни Москвадан, Федоров клиникасидан олиб келамиз. У ерда ўзим малака ошириш курсида ўқиганман, деярли ҳамма бошқа дўхтирларимиз ҳам Федоров клиникасида тажриба орттириб келишган.

— Қанча операция қилгансиз?

— Санамаганман, ҳар ҳафтада икки кун етти-саккиз киши операция қилинади, деярли ҳаммаси кўрмайдиган беморлар.

— Бу ерда неча йилдан бери ишлайсиз?

—1967 йилдан, институтни тугатиб тўғри шу ерга келганман. Тўрт йилдан бери бўлим мудириман.

— Эсингизда қоларли энг мураккаб операцияни эслайсизми?

— Ҳар бир операция ўзига хос мураккаб. Чунки ҳар бирининг ортида инсон тақдири, ҳаёт-мамоти турибди. Ўтган ҳафтадаги янгийўллик бир йигитнинг (исмини эслолмади, фамилияси Ўсканов экан) операцияси ҳам оғир эди. Ўн беш йил аввал кўзи жароҳатдан кўрмай қолган, сўнг яра чиқиб тешилиб кетган. Мен унинг кўзини фақат тананинг аъзоси сифатида сақлаб қолиш учун операцияга олдим, кўришига ваъда бермаган эдим. Толеи бор экан — кўрадиган бўлди.

— Ишда нималардан кўнглингиз тўлмайди?

— Тиббиётнинг очилмаган қирралари кўп, қаерда қандай яхши операциялар бўлса, ўшани ўрганиб келсам дейман.

-- Оилада-чи?

— Ўғлимни уйлантириш тараддудидаман, бир қизимни узатганман, кенжа қизим тиббиёт билим юртида ўқияпти, адамиз архитекторлар...

Тошкент вилоят кўз касалликлари шифохонасининг олий категорияли шифокори Мавзура Бекова кунора кимнингдир бир кўзига, кимнингдир икки кўзига нур бахш этмоқда. Ёруғ дунёни кўришдан маҳрум одамларнинг кўзлари кўра бошлагандаги севинчию бахтини сўз билан ифода қилиб бўлармикан? Ой сайин 30-40 нафар инсонга ана шундай улуғ бахтни ато этаётган аёл эса қанчалик шон-шарафга, ҳурмату эъзозга муносиб!..

И. МУҲАММАДЖОНОВ.

СУРАТДА: Мавзура Бекова.

Муаллиф олган сурат.

Жаҳон 24 соат ичида

Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилотига кирувчи 24 та энг ривожланган мамлакатнинг иқтисодий ривожланиш суръатлари сусункасига уч йилдан бери қониқарсиз бўлиб келмоқда.

Шу ташкилотдаги мамлакатларнинг иқтисодиёти, 1994 йил охиригача бўлган истиқболлари ва мазкур ташкилот мутахассисларининг тавсиялари ҳақида кеча Парижда эълон қилинган маълумотномада шундай хулоса чиқарилган.

Масалан, шу йилнинг охиригача мазкур ташкилот зонасидаги иқтисодий ўсиш суръатлари тахминан 1 фоизни ташкил этади, бу эса олти ой муқаддам тахмин қилинганидан камроқдир, дейилади ҳужжатда.

* * *

Туркия давлати Озарбайжон билан Босния ва Герцеговина учун имкони бўлган ҳамма ишни қилди, деди Ташқи ишлар вазири Ҳикмат Четин кеча мамлакат парламентида сўзлаган нутқида.

У Туркия буюк миллат мажлиси (парламенти) депутатларини «Бу хусусда турк жамиятида беҳуда хомхаёллар ва рўёбга чиқмайдиган орзуларни юзага келтирмасликка» чақирди. Туркия бу республикаларни бошқаришга ҳам, уларнинг ички ишларига аралашишга ҳам ҳақли эмас, деб таъкидлади вазир. Яқин вақт ичида Озарбайжонда сайлов ўтказилади. Шу сайлов ёрдамида барча масалалар демократия доирасида ҳал этилишидан умидвормиз, деди Ҳ. Четин.

* * *

Бир гуруҳ хитойлик ҳарбий кузатувчилар Мозамбикка келди. Бу ерда улар БМТнинг тинчликни сақлаш кучлари фаолиятида қатнашадилар.

Синьхуа ахборот маҳкамаси шу ҳақда хабар қилиб, бу — хитойлик «Кўк қалпоқликлар»нинг чет элларга тўртинчи юборилишидир, деб таъкидлайди.

Бошқа Хорижий ҳарбий кузатувчилар билан бирга Хитой мутахассислари ҳозирги ҳукумат ва мухолифат қуролли кучларини қуролсизлантириш ва ягона миллий Армия тузиш жараёнини назорат қилиб турадилар.

* * *

Хитой БМТ хавфсизлик кенгашини ислоҳ қилиш йўлидаги ҳар қандай ҳаракатларга «Сергаклик билан, эҳтиёткорона ёндашиш»га чақирди.

БМТ бош ассамблеясига Хитой томонидан тақдим этилган маълумотномада шундай дейилган.

Хавфсизлик кенгаши ички тузилишини ўзгартириш таклифлари турли манфаатдор томонлар ўртасида батафсил ва атрофлича муҳокама қилиниши, БМТга аъзо бўлган барча давлатлар якдиллик билан қўллаб-қувватлаганидан кейингина қабул этилиши лозим.

* * *

Франция Ташқи ишлар вазирлигининг вакили Катрин Колоннанинг маълум қилишича, ГФР билан Японияни БМТ хавфсизлик кенгаши доимий аъзолари таркибига қабул этиш ҳақидаги АҚШ ташаббуси расмий равишда қўллаб-қувватланганлиги муносабати билан Франция БМТ бош котибига мактуб йўллади.

Мактубда Франциянинг хавфсизлик кенгаши доимий аъзоларини кўпайтириш ҳақидаги масалага оид фикри баён этилган.

* * *

Россия билан Германия ўртасида иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик бўйича маслаҳат кенгашининг мажлиси очилади.

Томонлар янги федерал ўлкалар ва Россия корхоналарининг қўшма лойиҳаларини, Шарқий Германиядаги Россия сармояларига ва минтақавий ҳамкорликка оид масалаларни муҳокама қиладилар.

* * *

Англияда чиқадиган «Таймс» газетасида эълон қилинган Морис хизмати сўрови якунидан маълум бўлишича, Бош вазир Жон Мейжорнинг обрўси тобора пасайиб бормоқда.

Савол-жавоб натижаларига кўра, британияликларнинг бешдан бир қисмидан камроғи Мейжорнинг Бош вазир лавозимидаги фаолиятидан қаноатланмоқда. Ҳатто ҳукмрон консерваторлар партиясида ҳам ҳукуматнинг мамлакатни идора қилишидан қаноатланувчи кишилар учдан бирни ташкил этади.

ЯНГИЛИКЛАР

ЗОМИН ТОҒЛАРИ БАҒРИДА

ТОШКЕНТ шаҳрининг Мирзо Улуғбек ва Жиззах вилоятининг Зомин туманлари ўртасида узоқ муддатли шартнома имзоланди. Натижада Зомин тоғлари бағрида маданият ва саломатлик маркази қад кўтара бошлади. Режа бўйича марказ уч йилдан сўнг ишга тушади. Бу ерда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича барча шароитлар яратилиши кўзда тутилмоқда.

Р. ЮНУСОВ.

20—30 БАРОБАР АРЗОН

БОЁВУТ туманида вилоят «Агроснабремонт» бирлашмаси бўлинмаларида тайёрланган истеъмол моллари ҳамда қишлоқ хўжалиги техникалари эҳтиёт қисмлари кўргазмаси бўлиб ўтди. Унда фермерлар ҳамда шахсий ёрдамчи хўжаликлар эгалари учун кичик техника воситалари, уй қурувчилар учун мосламалар, шунингдек кундалик эҳтиёж учун зарур бўлган 500 дан зиёд турли буюмлар намойиш қилиниб, сотувга қўйилди.

БУНИ МУКОФОТ ДЕСА БЎЛАДИ

ХОВОС темир йўл станцияси маъмурияти таъсис этган Фахрий ёрлиқ шунчаки ишчи хизматчи ҳурматини белгилайдиган ҳужжатгина эмас, балки эътиборга лойиқ жамоа аъзоси саккиз ойлик маош ҳажмида пул мукофоти ҳам олади. Бу ҳали ҳаммаси эмас. Мусобақа ғолиблари йил охирида йиллик даромадининг тенг ярми ҳисобида қўшимча мукофот ҳам оладилар.

Маъмурият қабул қилган низом ҳамда мусобақа шартларига кўра тартиб интизом ва сифат учун ўтказилаётган ушбу меҳнат баҳсида оддий ишчидан тортиб жамоа бошлиғигача иштирок этади.

Т. АБДУРАҲМОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Мухбир муаммо қўяди*

ШАҲРИСАБЗДА НЕГА ҒЎЗАПОЯ ЕТИШМАЯПТИ?

Бир пайтлар қадимий ва диябар Шаҳрисабз тумани боғ-роғларга бурканган диёр бўлган. Боғларда етиштирилган ноз-неъматлар аҳоли эҳтиёжи учун етиб-ортарди. Ҳатто, Шаҳрисабз боғларининг неъмати таърифи чет элларга ҳам ёйилганди.

Кейинчалик, пахта мустақиллигини таъминлаш борасида амалга оширилган тадбирлар оқибатида боғ-роғлар битирилиб, экин майдонларининг аксарият қисми пахтазорларга айлантирилди. Шаҳрисабзлик деҳқонлар мамлакатнинг пахта мустақиллигига ҳисса қўшаётганликларидан «фахрланиб», ғўзапояни ўтин сифатида ишлатиш «сир»ларини обдон ўзлаштириб олдилар. Сўнгги пайтларда ана шу ғўзапоя ҳам тобора камёб ўтин турлари қаторидан жой олаётгани натижасида қишлоқ кишилари талай мураккабликларга дуч келаяптилар. Чунки, Шаҳрисабз туманида 140 та катта-кичик қишлоқлар бўлиб, ана шу аҳоли истиқомат жойларининг 4 фоизигагина табиий газ тортиб борилган. Кўмир ва баллонли газ кун сайин қимматлашиб, ноёб саноат моллари қаторидан жой олаётган шу кунларда беминнат ғўзапоялардан қулайи йўқ. Бир тутамгинаси билан чой қайнайди, кичикроқ бир боғлами эса тандирни қизартиради.

Лекин, тумандаги айрим қишлоқларининг аҳолиси ана шу ғўзапояга ҳам танқислик сезишаяпти. Ҳаммадан ёмони ўтин етишмаслиги экан. Шаҳрисабзликларнинг қадрдон ғўзапояси эса кун сайин камайиб кетмоқда.

Хўш, қишлоқ аҳлининг қозонини қайнатиб турган ғўзапоя нега тобора камёблашиб кетаяпти? Экин майдонлари қисқариб, пахта пайкаллари ўрнини боғ-роғлар қоплаб кетдими?

Бир пайтлар шаҳрисабзлик пахтакорлар эришаётган ютуқлар сирини, тажрибасини ўрганиш учун жумҳуриятимизнинг турли бурчакларидан мутахассислар, пахтакорлар бот-бот келишар, пахтачилик соҳасида амалга оширилаётган ишлардан қойил қолиб, намуна олиб кетишарди. Бу ерда пахтачиликнинг ўзига хос мактаби ташкил топганди.

Энди-чи? Эндиликда фақат пахтачилик эмас, қишлоқ хўжалигининг кўпгина соҳалари бўйича ишлар барбод берилаётгани туфайли режалар узлуксиз бажарилмасдан келмоқда, халқ хўжалиги, қишлоқлардаги ҳаёт тушкун бир ҳолга тушиб қолди.

Илгари туман бўйича ҳар йили 17—18 минг гектар майдонда пахта хом ашёси етиштирилар, 55—60 минг тонна миқдорда пахта топширилярди. Мўл пахта ҳосили етказиб бериш эвазига аҳоли фаровонлигини таъминлаш, ишлаб чиқаришни кенгайтириш, кўплаб техника ва механизмлар харид қилиш, ҳашаматли клуб ва маданият саройлари, данғиллама уй-жойлар барпо этиш имкониятлари яратилган эди. Туман хўжаликларида эса 28 минг гектар суғориладиган майдонларда деҳқончилик қилинарди. Ҳозирги пайтда экин майдонлари ва ҳосилдорлик кескин камайтириб юборилди. 1991 йилда 24,7 минг, ўтган йили эса 24,8 минг тонна пахта етиштирилди, холос.

Айни пайтда хўжаликларда бор-йўғи 18 минг гектар суғориладиган майдонларда деҳқончилик қилинмоқда. Ана шу майдонларнинг 9,5 минг гектарида эса пахта етиштирилаяпти, холос.

Илгари район хўжаликларида ҳар гектар ердан ўртача 33—37 центнердан пахта ҳосили етиштириш одатий ҳол эди. 1991 йилда ҳар гектар ердан 23,7 центнердан, ўтган йили 25,4 центнердан пахта йиғиб-териб олинди. Тумандаги «Гулистон», Улуғбек номли, Навоий номли қатор жамоа хўжаликларида ҳосилдорлик бундан ҳам паст бўлди, 18 — 22 центнерни ташкил этди.

Ў. Иброҳимов номли давлат хўжалигида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича белгиланган 13 турдаги режаларнинг фақат биттасигина уддаланган холос. Бу хўжаликда қишлоқ хўжалиги, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш вазифаси йил сайин барбод берилаётганлигига қарамай хўжалик раҳбари Абдулманнон Қодировнинг олти йилдан буён ҳеч ким мушугини пишт деяётгани йўқ.

Шаҳрисабзда пахта етиштириш бўйича режа нечоғлик камайтириб қўйилаётганига қарамай, нега вазифа уддаланмасдан қолмоқда? Ёки деҳқонлар уқувсиз, ишёқмас бўлиб қолишдими, экин майдонлари унумдорлиги пасайиб кетдими? Ҳаммаси илгаригидек, жойида турибди. Қашқадарё вилоятида энг унумдор ерлар ҳам Шаҳрисабзда. Уруғ, техника ва сув таъминотидан ҳам нолийдиган жойи йўқ.

Шаҳрисабз туманидаги айрим хўжаликлар, қатор бригадаларда ҳануз мўл пахта ҳосили етиштирилаяпти. Масалан, Амир Темур номидаги жамоа хўжалиги пахтакорлари ўтган йили бу соҳадаги режани ошириб бажариб, 5 минг тонна миқдорида хом ашё топширдилар. Ғани Бобоёров номли жамоа хўжалиги меҳнат аҳли ҳар гектар ердан қарийб 30 центнердан пахта ҳосили олишга эришдилар. Бу хўжаликка қўшни, далалари туташ, ер шароити, сув таъминоти бир хил бўлган Ў. Иброҳимов номли давлат хўжалигида ҳар гектар ердан бор-йўғи 18 центнердан ҳосил кўтарилди, режа 67,6 фоизда қолиб кетди. Пахта тайёрлаш режалари бажарилмай қолган хўжаликларда ҳар гектар ердан 29—32 центнердан пахта ҳосили олишга муваффақ бўлган бригадалар ҳам бор. Аксарият жамоаларда эса ҳосилдорлик 18—22 центнердан ошмади.

Балки, туманда қишлоқ хўжалигининг ноз-неъматлар етиштиришга ихтисослаштириш кенг одимлаётган бир пайтда пахтани камайтириш эвазига, сабзавот, мева, узум, дон етиштириш бўйича улкан ишлар амалга ошаётгандир. Асло, ундай эмас. Ўтган йили ғаллачилик учун ниҳоятда қулай шарт-шароитлар вужудга келди. Ҳатто, лалмикор майдонларда деҳқончилик қилган қўшни районларнинг кўпгина хўжаликларида ҳар гектар ердан 17 — 20 центнердан арпа-буғдой янчиб олингани ҳолда, Шаҳрисабз тумани хўжаликларида бу кўрсаткич 13,4 центнердан ошмади. Ғалла етиштириш 80 фоизга бажарилди. Шунингдек, сабзавот етиштириш 78 фоизга, полиз маҳсулотлари етиштириш 71 фоизга ўринлатилди. Қўшни Китоб тумани боғбонлари ҳар гектар ердан 80 центнердан узум етказиб берганлари ҳолда, уларнинг шаҳрисабзлик ҳамкасблари 43,2 центнердан узум етиштириб, бу соҳада белгиланган режани 63 фоизга уддаладилар, холос.

Пахта майдонларининг камайиши ҳисобига аҳоли истеъмоли учун кўплаб ноз-неъматлар ишлаб чиқариш кўпайиши мўлжалланганн ҳолда, негадир бундай маҳсулотларининг ҳам салмоғи ошмаётир. Туманда мева, сабзавот, узум ва полиз маҳсулотлари етиштириш бундан ўн йил илгари қандай бўлса, шундайлигича қолиб кетаяпти, маҳсулот салмоғини ошириш бир жойда депсиниб қолаётир. Ўтган йили 21,3 минг тонна ўрнига 16,7 минг тонна сабзавот, 1221 тонна ўрнига 1001 тонна полиз, 7185 тонна ўрнига 4506 тонна узум, 10299 тонна ўрнига 8784 тонна дон етиштирилди, холос. Шундай қилиб, Шаҳрисабзда пахта камайтирилаяпти-ю, бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш кўпайгани йўқ.

Шаҳрисабз тумани хўжаликларида ишлаб чиқаришнинг аксарият соҳаларида иш ижара ва пудрат усулида ташкил этишга ўтилгани ҳам айрим чалкашликларни келтириб чиқармоқда. Меҳнатни ташкил этиш, ҳақ тўлашнинг янгича усулларига ўтиш, ниҳоятда ҳафсаласизлик билан, аро йўлда қабилида ташкил этилгани учун ҳам, ўзини оқламаётир. Кўпгина оилавий ва бригада пудратига ўтган жамоаларда эркинлик таъминланиши ваъда қилинганн ҳолда, хўжалик раҳбарлари, мутахассислар, ижарачиларнинг мустақиллигига халақит берадиган, уларни хўжалик раҳбарларига қарам қилиб қўядиган чоралар кўргани натижасида айрим жойларда фойда ўрнига зиён кўрилмоқда.

Айрим хўжаликларда ҳамон баъзи нопок кишилар ўз манфаатини жамият ва жамоат манфаатларидан юқори қўйиб, шахсий бойлик орттириш, мансабга эришиш йўлида тарафкашликни авж олдираяптилар. Натижада бу нохолисликлар аҳолининг норозиликларини, шикоятбозликни келтириб чиқармоқда. Бундан меҳнат интизомига путур етказилаяпти. Талон-тарожликка йўл очилмоқда, экин майдонлари издан чиқиб, бораяпти. Айни экин-тикин, ғўза парвариши даврида амалга ошириши лозим бўлган ишлар ўлда-жўлда қолиб кетаяпти, агрономия хизмати тобора издан чиқиб бораётир.

Кейинги икки-уч йил ичида кичик корхоналар, хўжакўрсинга ташкил этилган фермер хўжаликларидан фойда олинаётгани йўқ. Аксинча, улар жамоат биноларини банд қилиб, хўжаликларда етиштирилаётган озуқага шерик бўлиб, унумдор экин майдонларини эгаллаб турибдилар. Бундан бир гуруҳ кишилар манфаатдор бўлаяптилар, холос.

Кейинги йилларда 10 минг гектарга яқин суғориладиган экинзорлар йўқотиб қўйилди, ёки ўз-ўзидан хўжаликлар ҳисобидан чиқариб юборилди. Бу майдонлар қайга кетди. Қўшни районларга бериб юборилдими? Йўқ, илгаридан фойдаланиб, пахта, дон, сабзавот ўстириб келинган ерлар ўз жойида турибди. Лекин бу экинзорлардан хўжаликларга ҳеч қандай манфаат йўқ. Чунки, айрим ношуд хўжалик раҳбарлари томонидан ёрдамчи ва фермер хўжаликларига, кичик корхоналарга бериб юборилган, экинзорларнинг бир қисми эса хўжасизлик оқибатида издан чиқди. Улуғбек номли, «Ленинград», Навоий номли ва бошқа бир неча хўжаликларнинг икки минг гектарга яқин илгари фойдаланиб келинган унумдор экинзорлари ботқоққа айлантириб юборилди, зах бостирилди.

Инсонни тўйдирадиган ҳам, кийинтирадиган ҳам ер. Ер эъзозланмаган, унинг унумдорлиги муттасил ошириб борилган жойларда экинзорлар издан чиқиб кетиши муқаррар. Шаҳрисабз туманида рўй бергандек, деҳқончиликда таҳликали оқибатлар келиб чиқиши шубҳасиз. Ерга муносабатни ўзгартирмасдан туриб, қишлоқ хўжалиги, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда кўзга кўринарли натижаларга эришиб бўлмайди. Бу оддий ҳақиқат Шаҳрисабз туманида ўз исботини топаётгани йўқ. Ерга хўжасизларча қилинаётган муносабатга нисбатан мутасадди ташкилотларининг раҳбарлари негадир безовта бўлмаётганликлари мутахассисларни ҳам, шаҳрисабзлик деҳқонларни ҳам ажаблантириб турибди.

Пахтакор хўжаликлар учун жуда катта имтиёзлар яратиб берилаяпти. Бундай имтиёзлар бозор иқтисодиёти шароитларида ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, қишлоқ аҳлини ижтимоий ҳимоялаш учун асқотаяпти. Шаҳрисабз туманидаги 13 та хўжаликдан 8 тасида пахта сотиш режаси бажарилмай қолди. Бу хўжаликларда ишлаб чиқариш қай аҳволда йўлга қўйилади, пахтакорларни ким ижтимоий ҳимоялайди, моддий ёрдамлар беради? Бу саволларга туманда ҳеч ким жавоб бера олмайди.

Ҳозир райондаги аксарият хўжаликлар давлат банкидан қарз кўтариш ҳисобига кун кўриб, ёқилғи келтириб турипшибди. Қарз олиш билан узоққа бориб бўлмайди. Қарзни тўлаш ҳам керак.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, турли жамғармалар, меҳнат биржалари, айрим жамоат ташкилотлари шусиз ҳам қўл учида кун кўриб турган деҳқоннинг ризқига шерик бўлиб, катта-катта маблағларни ўмариб кетишаяпти. Бу соҳада давлат банки ҳам орқада қолаётгани йўқ. Хўжаликларга жуда катта миқдордаги тўловлар эвазига қарз бераётир, иш ҳақининг 40 фоизи миқдорида солиқлар солинаяпти. Шундай қилиб оғирликларнинг ҳаммаси қишлоқ кишилари гарданига тушаяпти.

Бундан бир неча йил муқаддам Шаҳрисабз туманида бошланган ихтисослаштириш ҳамон самара бераётгани йўқ. Бу соҳада ҳам жиддий тадбирлар белгиланиши, ҳукм сураётган тангликни бартараф этиш учун амалий ишга ўтилиши керак.

Қишлоқ аҳлига эса ғўзапоя етишмаяпти. Деҳқоннинг иқтисодий қийинчиликлари устига ғўзапоя ташвиши ҳам қўшилди. У ана шу ташвишларни бартараф этиш ҳаракати билан яшаяпти.

Пўлат ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Биз чекмайдиганларни чекишга даъват этмоқчи эмасмиз. Лекин чекувчилар сифатли "ПОЛО" сигаратларини чакишларини хоҳлаймиз.

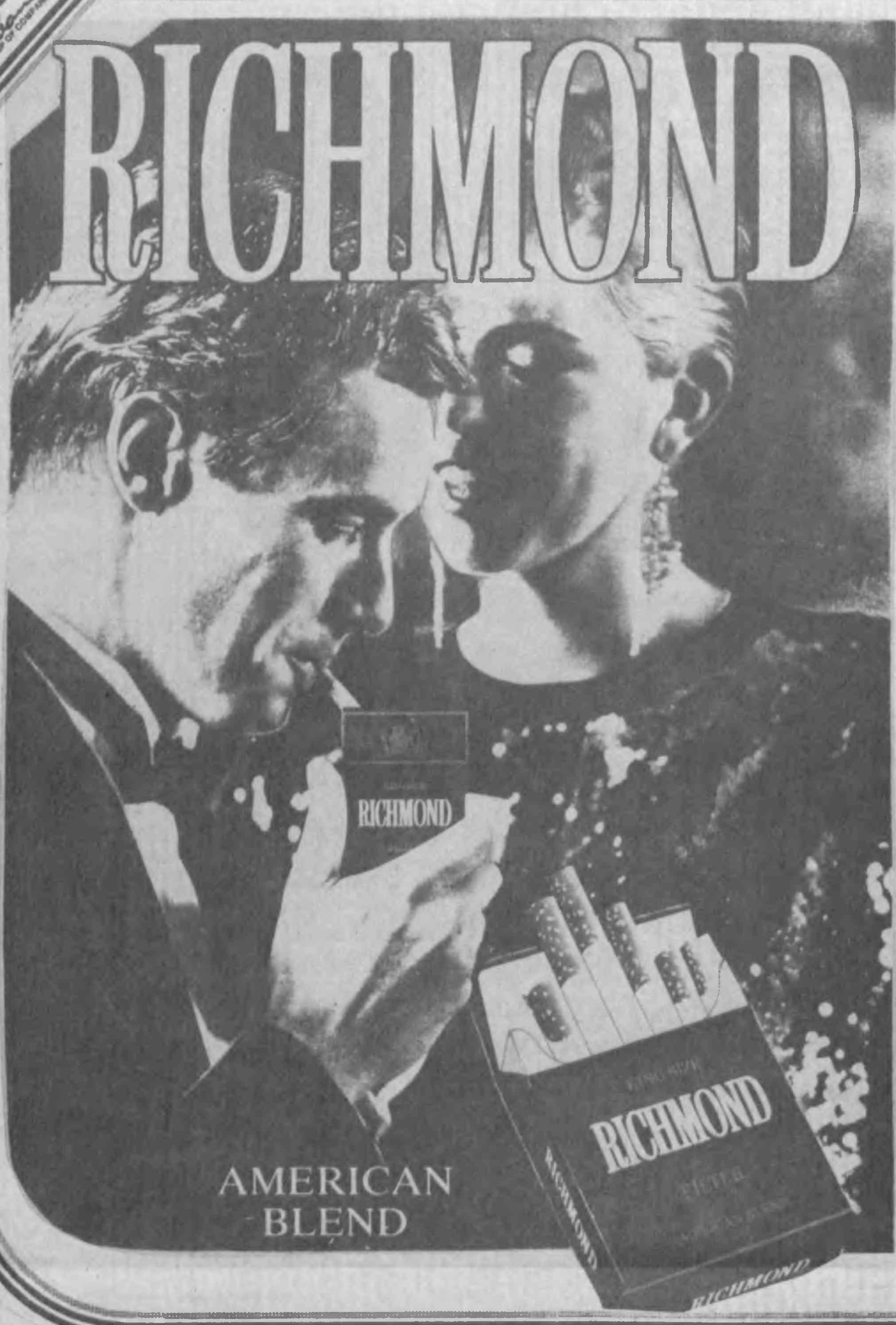

Бизнинг Ўзбекистондаги савдо агентларимиз: "Мунис ЛТД", "Хесо ЛТД" фирмалари ҳамда "Фриа" фирмаси.

Тўлиқ маълумотларни қуйидаги манзилдан олишингиз мумкин: Тошкент, Катта Миробод кўчаси, 158 (Ивлев,67),

Табани групп оф компаниз.

Телефонлар: (3712) 32-35-53,
54-06-70,
54-07-98,
55-35-49
Факс: (3712) 54-08-30
Телекс: 116416 TBANI, SU.

RICHMOND

бошқарувчиси Аббосхон,

Чекиш соғлиғингиз учун зарарлидир!

Биз чекмайдиганларни чекишга даъват этмоқчи эмасмиз. Лекин чекувчилар сифатли "РИЧМОНД" сигаретларини чекишларини хоҳлаймиз.

СПОРТ — АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИ

ҚАРИБ ТИНЧИМАГАН ЧОЛ

АРГЕНТИНАЛИК Даниэль Карпио Геннисснинг рекордлар китобидан жой олса ажаб эмас. У Европа ва Африка қитъасини ажратиб турувчи 15 километрлик Гибралтар сув бўшлиғидан сузиб ўтишга чоғланаяпти. Албатта, 15 километрлик масофани сузиб ўтиш сузувчилар учун унчалик қийинмасдир. Аммо, бизнинг бўлғуси қаҳрамонимиз Даниэль Карпио ўзининг 83 ёшида ушбу ишга журъат этди.

Даниэлнинг қартайиб қолганлигига қарамай, унга ишонса бўлади. У бундан олдин 68 ёши арафасида Ла-Манш бўғозидан сузиб ўтган эди. Спортсменнинг айтишича Гибралтардан сузиб ўтиш учун унга 8 соат кифоя. Карпио августнинг бошида стартга чиқишни мўлжаллаяпти.

Келаси йили Даниэль масофани 60 кмга чўзмоқчи, яъни Уругвай ва Аргентинани ажратиб турувчи Ла-Платдан сузиб ўтишни мўлжаллаяпти.

ТЎЙДА ТЎЙИБ ОЛИБ...

РУМИНИЯНИНГ «Винторул Кириогени» футбол жамоаси иккинчи лигадан ўтиш турнирининг ҳал қилувчи ўйинида рақибларига 21:0 (!) ҳисобида ютқазиб қўйди. Маълум бўлишича, футболчилар бир кун олдин ўз ўртоқларидан бирининг никоҳ тўйида роса ичиб, байрам қилишган.

Учрашувнинг 70-дақиқаларида бош ҳакам Николай Стрет ўйинни тўхтатишга мажбур бўлди. Негаки, майдонда «Винторул»нинг яна бир футболчиси ўйинни давом эттириш ҳолатида эмас эди. Натижада, бешинчи ўйинчи майдондан четлатилди ва жамоа бор-йўғи олти киши бўлиб ўйинни охиригача етказди.

Қизиғи шундаки Бразилиянинг қуйи табақасидаги бир жамоанинг барча аъзолари ҳам марказий ҳужумчининг никоҳ тўйида яхшигина «сайр қилишиб» эртаси куни ўйинни 0:22 ҳисобида бой беришганди. Бу учрашув ҳам кулгули ҳолатда тугаган. Ўйин охирида майдонда қолган олти киши зўрға оёқда турарди.

ВАН БАСТЕН... ХОТИНИГА «УЙЛАНДИ»

НИҲОЯТ, футбол «юлдузи» Марко Ван Бастен Лисбет Ван де Каппеллевеен билан никоҳ алоқаларини боғлади. Никоҳ тантаналарида барча меҳмонлар қаторида Марко ва Лисбетнинг қизлари Жессика ва Анжела ҳам иштирок этдилар.

МАРАДОНАНИНГ ИСТИҚБОЛИ СЎНДИМИ?

ИСПАНИЯНИНГ «Севилья» жамоаси таниқли футбол «юлдузи» Диего Марадонанинг хизматидан фойдаланмасликка узил-кесил қарор қилди. Клуб Президенти Хоссе Мария бундай қарорга келишини бешта сабаб билан изоҳлаяпти.

1. Футболчи 23 июнь куни «иш жойини» сабабсиз ташлаб кетган.

2. «Бургос» билан ўйиндан сўнг бош мураббий Карлос Билардони ҳақорат қилган ва капитанлик боғичини ечиб отган.

3. Машғулотларда кўпинча қатнашмайди, айниқса июнь ойида.

4. Ўйин кўрсатиш маҳорати кескин пасайган.

5. Жамоа учун жон қуйитмайди.

Япониядан эса Диегони сотиб олиш ҳақида шошилинч хабар келди. Профессионал лига вакили «Урава» Марадонани 1 миллиард йен (9 миллион доллар)га сотиб олмоқчи. Бу жамоа ҳозир миллий биринчиликда охирги ўринда бормоқда.

ЯПОНИЯ «ЮЛДУЗ»ЛАРНИ ОВЛАЯПТИ

ЯПОНИЯ яқин йиллар ичида футболда Осиёда ҳокимлик қилишга уриняпти. Улар бутун Европа ва Америка қитъаси бўйлаб истеъдодли футболчиларга ва мураббийларга «Совчи»лар қўймоқдалар. Маълумки, эндиликда бу ерда Румменигге, Литбарский каби дунёга таниқли бир қанча футболчилар тўп сурмоқдалар.

Япониянинг «Кашива рейсол» жамоаси Бразилия ҳужумчиси Корека билан шартнома тузди. Олти ой учун ўйинчига жамоа раҳбарияти 1 миллион доллар тўлайди. Шу пайтгача Италиянинг «Наполи» жамоасида ўйнаган бу футболчининг даромади бор йўғи 300 минг доллар бўлган.

Япониянинг яна бир жамоаси «Кавасаки верди» Бразилия футболчиси Бисмарк билан 7 ойга 840 минг долларга шартнома тузди.

МАШҲУРЛАРГА МАЗЗА

ТЕННИС ва унинг атрофидаги катта миқдордаги пуллар ҳақида аввал ҳам газетамизда хабарлар бергандик. Европалик ишбилармонлар эндиликда теннисга пул топиш манбаи сифатида ёндошмоқдалар.

Бу йил Профессионал Теннис Ассоциацияси 34 мамлакатда умумий жамғарма фонди 40 миллион доллар бўлган 87 та турнир ўтказишни режалаштиряпти.

Ҳаммасидан кўра теннис «юлдуз»ларига мазза. Қанча мусобақа кўп бўлса, улар шунчалик кўп пул топишади. Теннис «юлдуз»ларининг «Кремль кубоги» турниригача топган пуллари қуйидагича бўлди:

1. Жим Курье — 1213214 доллар, 2. Серхи Бругера — 1140909, 3. Михаэль Штих — 1041968, 4. Пит Сампрас — 872231, 5. Стефан Эдберг — 639658.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ. ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ МУҲАНДИСЛАРИ ИНСТИТУТИ.

ФЕРМЕРЛАР ТАЙЁРЛОВЧИ ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институти деҳқончилик, чорвачилик ва иқтисод соҳалари бўйича фермерлар тайёрловчи 2 йиллик бўлимга ўқишга таклиф қилади.

Мазкур бўлимга кирувчилар танлов йўли билан ўрта таълим ҳажмида физика, математика фанларидан оғзаки суҳбатдан ўтадилар ҳамда корхона, муассаса, давлат хўжалиги, жамоа ва фермер хўжаликлари билан шартномалар орқали қабул қилинадилар.

Бевосита фермер хўжаликларига боғлиқ бўлган шахслар маълум имтиёзга эгадирлар. Бўлимни битирганларга фермерлик дипломи, автомобиль ва қишлоқ хўжалиги машиналарини бошқариш гувоҳномаси, пайвандловчи, электрчи гувоҳномалари ҳам берилади. Ўқишни яхши ва аъло баҳолар билан битирганлар институтнинг 2 курсида ўқишни давом эттиришлари мумкин.

Аризалар 20 июндан 10 августгача қабул қилинади. Аризага ўрта маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, 086—У намунадаги тиббий маълумотнома, 3х4 ҳажмда 6 дона фотосурат, ўқишга юборган ташкилотнинг тасдиқланган шартномаси қўшиб топширилади. Фуқаролик ҳақидаги ҳужжат (паспорт) ва ҳарбий мажбуриятга алоқадорлик тўғрисидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Институтга қабул қилинган талабалар ётоқхона билан таъминланадилар.

Институт манзили: 700000, Тошкент шаҳри, Қори-Ниёзий кўчаси, 39. Телефон: 35-75-21.

Қашқадарё вилояти ҳокимлиги Ўзбекистон Республикаси Президенти девони ишлар бошқарувчиси З. Х. Ҳайдаровга волидан муҳтарамалари

ФОТИМА АЯнинг

вафотлари муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки жамоаси Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ҳузуридаги ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори Худойқулов Сулаймонга онаси

ФОТИМА АЯнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлар академиясининг иқтисодиёт илмий-тадқиқот институти жамоаси профессор Қ. Хасанжоновга онаси **Роқия ҲАСАНЖОНОВА**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси энергетика ва электрлаштириш вазирлиги жамоаси энергетика фахрийси

Абдужали ЖАКИПОВнинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Фанлар академияси «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашма жамоаси бош директор ўринбосари, техника фанлари доктори, профессор Н. А. Мўминовга акаси

Шукрулло АБДУЛЛАЕВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги сураткаш Д. Ғафуровга отаси

Рафиқ ҒАФУРОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради, марҳумнинг қариндош уруғлари ва яқинларига сабру қаноат тилайди.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси президиуми жамоаси, ФА Иссиқлик физикаси бўлимининг раҳбари, академик Пўлат Хабибуллаевга укаси

Баҳодир ХАБИБУЛЛАЕВнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

خلق سوزی

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖУРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚУЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Ж. САФОЕВ. навбатчи — О. РАҲИМОВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001 Буюртма Г—441. 97346 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди: 22.30.

Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6